

Razvojna linija

Često se postavlja pitanje što spada u uredan obrazac djetetovog razvoja, a što ne. Ovim tabličnim prikazom nastoji se zornije prikazati uredan jezično-govorni razvoj, ali i neke naznake usporenog razvoja te je sve podijeljeno po različitim dobnim skupinama. Važno je napomenuti da dobne granice nisu fiksne te se znaju razlikovati od djeteta do djeteta. Ukoliko primijetite nekakva odstupanja od uobičajenog djetetovog razvoja, bitno je da se u što kraćem roku javite logopedu. Na taj način se na vrijeme može vidjeti postoji li nekakvo odstupanje te ćete, ovisno o potrebi, dobiti smjernice kako bi se potaknuo razvoj jezika, a samim time i govora.

DOB	UREDAN JEZIČNO-GOVORNI RAZVOJ	SIMPTOMI USPORENOG RAZVOJA
0-3 mj.	<ul style="list-style-type: none"> - raspoloženja izražava glasanjem, smijanjem i plakanjem - sluša glasove i druge zvukove 	<ul style="list-style-type: none"> - ne reagira na jake zvukove
3-9 mj.	<ul style="list-style-type: none"> - igra se govornim organima - na ugodne glasove odgovara smijehom, na neugodne plačem - 6. - 9. mj. faza redupliciranog brbljanja (ba-ba ... NIJE PRAVA RIJEČ! jer nema značenje) - 8. - 9. faza neredupliciranog brbljanja (ba - ga) 	<ul style="list-style-type: none"> - ne smije se glasno - ne imitira glasove - ne pokazuje zanimanje za zvučne igračke
9-15 mj.	<ul style="list-style-type: none"> - razumije jednostavne upute i izvršava ih, npr. "daj loptu" - razumije značenje više jednostavnih riječi - javlja se prva riječ sa značenjem - imitira nove zvukove i radnje - pogledom traži imenovane predmete - gestom, pokazivanjem ili vokalizacijom pokazuje što želi - maše pa – pa - odmahuje glavom u značenju "ne" - odguruje od sebe stvari koje ne želi - pruža ruke da ga se primi - miče se od nepoznatih osoba - reagira na svoje ime 	<ul style="list-style-type: none"> - siromašno brblja ili ne brblja uopće - ne odaziva se na svoje ime - ne prepoznaje raspoloženje u glasu odraslih - ne javlja se riječ sa značenjem - ne uspostavlja kontakt očima sa sugovornikom
15-18	<ul style="list-style-type: none"> - govori od 5 do 20 riječi, riječi su uglavnom 	<ul style="list-style-type: none"> - ne razumije "pa - pa" i ne

<p>mj.</p>	<p>imenice</p> <ul style="list-style-type: none"> - ponavlja riječi i fraze kao "daj piti", "tata pa-pa" - intonacija brbljanja slična intonaciji rečenice (melodija) - traži "daj još" - slijedi jednostavne upute, npr. "donesi loptu" - pokazuje što želi - pokazuje 1 do 3 dijela tijela - pokazuje 2 ili više predmeta na slikama - donosi stvari da ih pokaže drugima - protestira s "ne" i odmiče se - govori "pa -pa" i druge ritualne riječi - traži što želi vokalizacijom, pokazivanjem ili dodirivanjem 	<p>govori</p> <ul style="list-style-type: none"> - ne razumije "ne" - ne razumije geste i ne koristi ih (npr. pokazivanje rukom što želi) - govori manje od 5 riječi - ne razumije jednostavne upute i jednostavna pitanja
<p>18 mj.- 2 god.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - koristi oko 50 prepoznatljivih riječi - može pokazati i imenovati svakodnevne predmete - oponaša zvukove životinja ili ih imenuje - ponavlja riječi koje čuje - kombinira dvije riječi u rečenicu kao npr. "Beba papa" - počinje koristiti glagole i pridjeve - koristi negacije: nema, ne - počinje koristiti zamjenicu "ja" i "ti" - zna pokazati najmanje 5 dijelova tijela - razumije pitanja tko, gdje, što - na postavljeno pitanje odgovara adekvatno s "da" i "ne" - koristi jednu riječ ili kratke fraze za izražavanje emocija 	<ul style="list-style-type: none"> - ne slijedi i ne razumije jednostavne upute poput "dođi ovamo, donesi..." - ne kombinira dvije riječi u rečenicu - ne imitira riječi i radnje odraslih - ne pokazuje dijelove tijela na upit - nema početka kombinatoričke igre (stavljajući dva predmeta u međusoban odnos) niti simboličke igre (igra pretvaranja - mama i tata, kuhanje ...)
<p>2-3 god.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - imenuje stvari svakodnevne uporabe - rečenica se sastoji od 3-3 riječi - postavlja jednostavna pitanja - odgovara na pitanja: tko, što, gdje - osim imenica, glagola i pridjeva koristi zamjenice i priloge mjesta - počinje koristiti prošlo i buduću vrijeme - sluša kratke priče - pridružuje iste boje - zna odnose: u, na, ispod, gore, dolje - zna veliko i malo - shvaća opasnosti - ima složene rutine dnevnih aktivnosti, npr. 	<ul style="list-style-type: none"> - ne odgovara na jednostavna pitanja - ne postavlja pitanja - govor je nerazumljiv ukućanima, osobito stranim osobama - ne koristi jednostavne rečenice - ne voli slušati priče, pjesmice

	<p>pripremu i odlazak na spavanje</p> <ul style="list-style-type: none"> - lista slikovnice i imenuje slike - izražava emocije - privlači pažnju riječima 	
3-4 god.	<ul style="list-style-type: none"> - koristi rečenicu od 3-4 riječi - postavlja pitanja zašto, kada, što ako - koristi zamjenice - povezano govori o stvarima koje su se dogodile - priča kraće priče, komentira događanja - zna svoje ime, godine i spol - odgovara na uputu koja uključuje tri radnje (npr. idi u sobu, nađi loptu i donesi) - s 4 godine poznaje osnovne boje - prilagođava svoj govor kada razgovara s mlađima od sebe - „čita“ slikovnice - zna igrati ulogu druge osobe i u igri - traži dopuštenje - objašnjava kada ga sugovornik ne razumije 	<ul style="list-style-type: none"> - rječnik je siromašan - ne izgovara većinu glasova - okolina ga ne razumije - ne razumije dvostruke i trostruke upute - ne koristi govor za rješavanje problema - nema interakcije s drugom djecom
4-5 god.	<ul style="list-style-type: none"> - priča duge priče - odgovara adekvatno na pitanja koliko, kako, ... - pita za značenje riječi - mehanički broji do 10, s pokazivanjem do 5 - koristi rečenicu s 4-6 riječi - koristi sve vrste riječi gramatički pravilno - identificira dijelove koji nedostaju - imenuje krug i trokut 	<ul style="list-style-type: none"> - ima mali fond riječi koje koristi - rečenica je jednostavne strukture - prisutne su česte gramatičke pogreške - izostavlja glasove - ne razumije značenje riječi - ne poznaje boje - ne razumije i ne koristi prijedloge koji označavaju prostorne odnose - dijete se povlači i osamljuje, siromašna je interakcija s okolinom
- 6 god.	<ul style="list-style-type: none"> - izgovor svih glasova je pravilan - koristi složene rečenice sa svim vrstama riječi gramatički pravilno - ima koncept vremena danas, jučer, sutra, ujutro, navečer - uviđa odnose, uzroke i posljedice - prepoznaje i imenuje geometrijske oblike - prisutan je interes za slova, knjige - prepoznaje i imenuje brojke i slova - zna napisati svoje ime 	<ul style="list-style-type: none"> - prisutne su greške u izgovoru glasova - prisutne su gramatičke pogreške - ima teškoće u razumijevanju i uporabi pojedinih kategorija riječi kao npr. prijedloga (iznad, ispod, pored), riječi suprotnog značenja (široko-usko)

	- zna da tekst reprezentira govorni jezik	- ne zna pjesmice, priče - ne sjeća se važnih događaja i ne može ih prepričati
6-7 god.	- lako koristi složene rečenične strukture - usvaja apstraktne pojmove poput ljubavi, mržnje sreće, bogatstva - imenuje dane u tjednu - pričanje priče uključuje događaje, teme i likove - govor potpuno prilagođava socijalnim situacijama - vodi duge razgovore - usvojena je fonološka svjesnost: može izdvojiti prvi i zadnji glas u riječi, rastaviti riječ na glasove, spojiti glasove u smislenu cjelinu - uspostavlja se veza slovo-glas - poznaje slova, počinje čitati	- rječnik je siromašan - rečenične strukture su jednostavne - ne razumije apstraktne pojmove - ne razlikuje slova i brojke - nije usvojena glasovna svjesnost - teško pamti

Materijal pripremio: *Jure Bučević, logoped pripravnik*

Literatura:

(<https://logoped.hr/razvojna-linija/>)